

สรุป บทที่ ๑

พัฒนาการ โลกาภิวัตน์และประชากรร่วมสมัย

คลื่นแห่งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

1. สังคมเกษตรกรรม

ยุคเกษตรกรรมจัดเป็นคลื่นลูกที่ 1 เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต มนุษย์ คือ มนุษย์มีความสามารถที่จะผลิตอาหารได้เป็นจำนวนมาก จนกระทั่งตั้งถิ่นฐาน เกิดเป็นชุมชนขนาดใหญ่ และเริ่มมีการปกครองเพื่อความเป็นระเบียบ รวมถึงมีการประดิษฐ์คิดค้นศิลปะวิทยาการต่างๆ ซึ่งเป็นการวางรากฐานทางอารยธรรมของมนุษย์ในยุคต่อมา

มนุษย์สั่งสมความรู้ด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่องจนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 17 นักคิดยุโรปมีข้อสงสัย และพยายามค้นหาความจริงเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในคริสต์ศตวรรษที่ 17-18 จัดเป็นการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่คลื่น ลูกที่ 2

2. สังคมอุตสาหกรรม

ยุคอุตสาหกรรม จัดเป็นคลื่นลูกที่ 2 (ศตวรรษที่ 17 เริ่มที่ ค.ศ. 1760-1880) โดย
การเปลี่ยนวิถีชีวิตการผลิต จากการใช้แรงงานคนและสัตว์ มาเป็นการใช้
เครื่องมือ เครื่องจักร รวมถึงยังมีการพัฒนาเครื่องมือเครื่องจักรให้มี
ประสิทธิภาพสูงขึ้นเรื่อยๆ จนนำไปสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรม และดำเนินมา
เป็นระยะเวลา 300 ปี ก่อนมีการผลักดันให้เกิดคลื่นลูกที่ 3

3. สังคมแห่งข้อมูล

ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดเป็นคลื่นลูกที่ 3 (ตั้งแต่คศ.1950-ปัจจุบัน) เกิดความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ มนุษย์ทุกมุมโลกสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวกรวดเร็ว รวมถึงระยะที่ไม่ใช่ข้อจำกัดอีกต่อไป โดยมีการเรียกยุคนี้ว่า Globalization เป็นสภาวะ “ไร้พรมแดน” รวมถึงมีการส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทุกระดับตั้งแต่ระดับโลกจนถึงระดับครอบครัว ประเทศต่างๆ เชื่อมโยงกันมากขึ้น พึ่งพากันมากขึ้น

4. สังคมแห่งองค์ความรู้

สังคมแห่งการเรียนรู้” ซึ่งก็คือสังคมที่เน้น “องค์ความรู้” และการเรียนรู้พัฒนาตนเองตลอดชีวิต สังคมแห่งการเรียนรู้ หมายถึง สังคมที่มีระบบจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อผลิตแหล่งเรียนรู้อันได้แก่ หนังสือ สื่อเทคโนโลยีต่างๆ กระจายแหล่งเรียนรู้สู่สังคม โดยระบบธุรกิจการค้า และโดยบริการห้องสมุดและที่อ่านหนังสือซึ่งเป็นบริการทางวิชาการของรัฐให้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญในการได้รับความรู้ ข้อมูล ข่าวสารโดยวิธีการต่างๆทั้งนี้รวมความพยายามของรัฐในการสร้างเสริมนิสัยรักการอ่าน เพื่อแสวงหาความรู้ และนำความรู้ไปทำประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

5. สังคมแห่งปัญญา

สังคมแห่งปัญญา” หรือที่ท่านอาจารย์เกรียงศักดิ์เรียกว่า “ปราชญ์สังคม” เป็นยุคของนักคิด การบูรณาการความรู้และใช้ปัญญาเพื่อการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ สังคมใดสามารถพาตนสู่การเป็นปราชญ์สังคมได้สำเร็จ สังคมนั้นจะอยู่ต้นแถวของโลก

พื้นฐานความเข้าใจพัฒนาการของสังคมโลกก่อนศตวรรษที่ 21

การแบ่งช่วงเวลาตามแบบสากล

สมัยก่อนประวัติศาสตร์

1. แบ่งตามลักษณะ
เครื่องมือเครื่องใช้

2. แบ่งตามลักษณะ
การดำรงชีวิต

สมัยประวัติศาสตร์

1. ประวัติศาสตร์
สมัยโบราณ

2. ประวัติศาสตร์
สมัยกลาง

3. ประวัติศาสตร์
สมัยใหม่

4. ประวัติศาสตร์ร่วม
สมัย

ดินแดนเมโสโปเตเมีย คือ ต้นรากแห่งโลกโบราณเนื่องจากหลักฐานด้านการจดบันทึก เป็นภาษาก่อนอารยธรรมใดใดในโลก ส่วนอารยธรรมอื่นๆ ที่ปรากฏในบริเวณลุ่มน้ำสายใหญ่ สำคัญ ทั่วโลก เช่น บริเวณลุ่มแม่น้ำสินธุ อารยธรรมอินเดียโบราณ มีเมืองโมเฮนโจดาโรและฮารัปปา ลุ่มแม่น้ำฮวงโห แห่งอารยธรรมจีนโบราณ เป็นต้น หลายอารยธรรมได้ก่อกำเนิดขึ้นมาแล้ว พบว่าสิ่งสร้างสรรค์แต่ละอย่าง หรือบางสิ่งกลับมีความเจริญสืบต่อมา นับตั้งแต่สมัยก่อน ประวัติศาสตร์เป็นต้นมาจวบจนปัจจุบัน

การแบ่งแยกยุคสมัยทางประวัติศาสตร์โลก สุดแท้แต่จะนำสิ่งใดเป็นตัวกำหนดกฎเกณฑ์ ที่แน่นอนหากแต่ สังคมโลกการแบ่งยุคทางประวัติศาสตร์เป็นลำดับๆ ที่ใช้กันในปัจจุบันวิธีหนึ่ง คือ สมัยประวัติศาสตร์สามารถจำแนกออกเป็น 4 ยุคสมัย โดยดังที่กล่าวแล้วข้างต้น คือ

1. ยุคอารยธรรมหรือยุคโบราณ (Early Civilization) เป็นลำดับแรกสุด โดยให้ระยะเวลา เริ่มต้นอย่างน้อย 5,500 ปีมาแล้ว ความเจริญในยุคประวัติศาสตร์ตอนต้น หรือสมัยโบราณในแต่ละ ภูมิภาคของโลกแบ่งได้ ตามพื้นที่หรือทวีปแห่งการค้นพบ ดังนี้

1. อารยธรรมของโลกตะวันตกสมัยโบราณ
 2. อารยธรรมของโลกตะวันออกสมัยโบราณ
 3. อารยธรรมของโลกในทวีปใหม่ (New World)
2. ยุคกลาง (Middle Ages)

สังคมโลกต่อมาจากยุคอารยธรรมนี้ นักประวัติศาสตร์ชาวตะวันตกได้ชี้หลักฐานว่า สังคม โลกได้เคลื่อนเข้าสู่ช่วงเวลาแห่ง “สมัยกลาง” หรือ เรียกว่า Medieval Europe หรือ Middle Ages เริ่มตั้งแต่ ค.ศ.476 ถึง ค.ศ. 1492 โดยถือเหตุการณ์สำคัญ เมื่อจักรพรรดิแห่งจักรวรรดิโรมันตะวันตก องค์สุดท้าย คือ จักรพรรดิหรือซีซาร์รอมิวลุส ออกุสตูลุส (Romulus Augustus ค.ศ. 475-476) ถูก พวก อนารยชนขับออกจากราชบัลลังก์และไม่มีประมุขเชื้อสายโรมันได้ครองกรุงโรมอีกต่อไป ถือว่า เป็นการสิ้นสุดของยุคจักรวรรดิโรมันอันเฟื่องฟู ตลอดทั้งเป็นจุดเริ่มต้นของประวัติศาสตร์สมัยกลาง ส่วนจุดจบของประวัติศาสตร์ยุโรปสมัยกลางยึดถือ ค.ศ. 1492 เป็นปีสิ้นสุดเมื่อคริสโตเฟอร์ โคลัมบัส

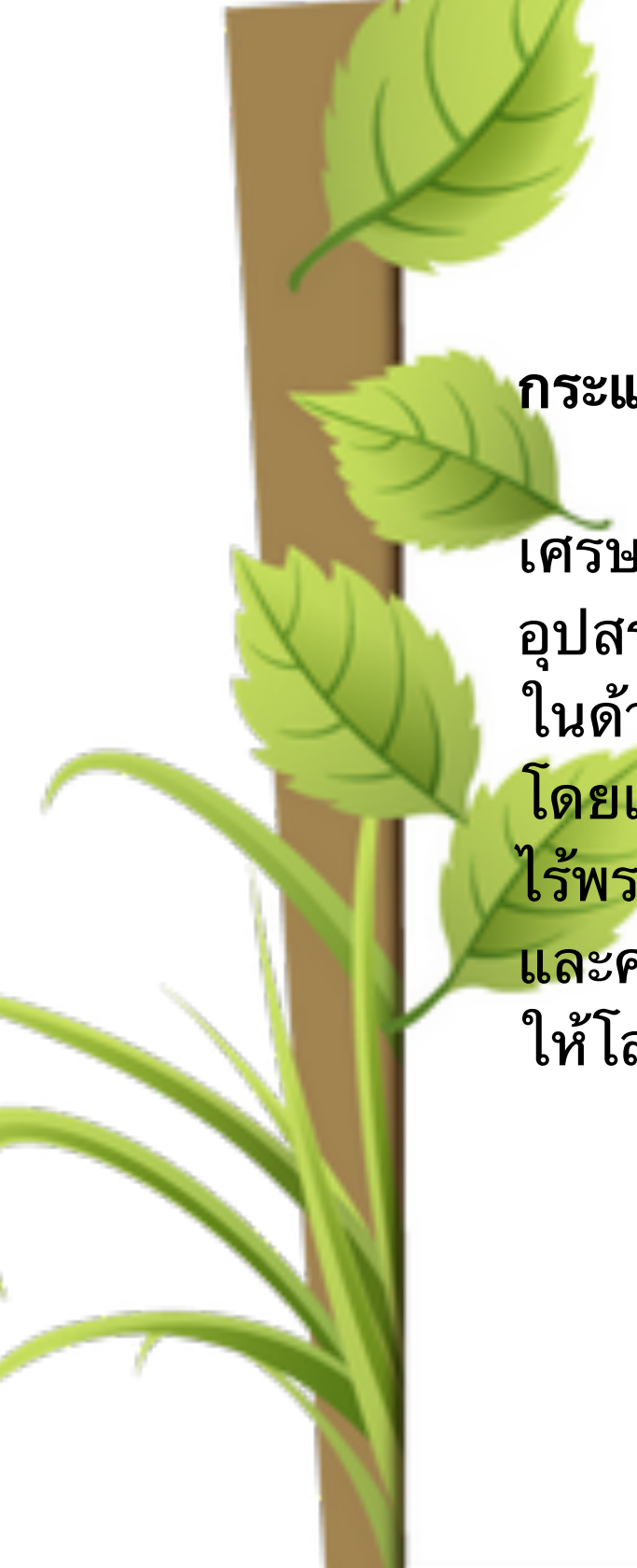
3.ยุคสมัยใหม่ (Modern Times)

สภาวะการณ์ที่ก่อกำเนิดในดินแดนยุโรปต่อมา คือ การสร้างความร่วมมือและการการปะทะของสงครามโลกครั้งแรก ในค.ศ. 1914 ซึ่งเป็นการเปิดศักราชศตวรรษที่ 20 ด้วยความวุ่นวาย ในทรัพยากรของดินแดนอื่นๆ ผลประโยชน์ของรัฐบาล ความเป็นหนึ่งเดียวการร่วมมือกันนำมาพามา ในรูปแบบแสวงหาความอยู่รอดของชาติตนเอง จนกระทั่งสงครามสิ้นสุดลงในปี ค.ศ.1918

4. ยุคปัจจุบัน (Contemporary World)

บริบทของสังคมโลกที่เรียกว่า ยุคปัจจุบันได้เริ่มขึ้นราว คริสต์ศตวรรษที่ 20 ระยะเวลา 100 ปีนี้ นับได้ว่าการเปลี่ยนแปลงที่สืบเนื่องมาจากลำดับยุคสมัยข้างต้น เกิดสงครามและผู้นำทาง สังคมโลกจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมและการขยายอิทธิพลไปยังดินแดนต่างๆ ทั่วโลก ส่งผลให้เกิด สงครามโลกครั้งที่ 1 และ สงครามโลกครั้งที่ 2 ตามมาอย่างไม่ยาวนานนัก

กระแสน้ำแห่งการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน

กระแสโลกาภิวัตน์ ก้าวข้ามผ่านมาสู่ศตวรรษที่ 21 ยังเขย่าโลกในด้านเศรษฐกิจ ก่อให้เกิด ตลาดโลกเสรี ด้วยการลดหรือยกเลิกกฎเกณฑ์ที่เป็นอุปสรรคต่อการค้า และการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้การเคลื่อนย้ายข้ามประเทศในด้านต่างๆ เช่น สินค้า ทุนบริการ แรงงาน และข้อมูลข่าวสารต่างๆ เป็นไปได้โดยเสรี จากที่กล่าวมาอาจจะสามารถสรุปได้สั้นๆว่า โลกาภิวัตน์หมายถึง “โลกไร้พรมแดน” หรือ ทำโลกเล็กลงภายใต้การพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศ และคำว่า โลกาภิวัตน์ ยังหมายถึง การเปลี่ยนแปลงโลกด้วยกิจกรรมกระทำเพื่อให้โลกดีขึ้น

สังคมยุคโลกาภิวัตน์ จึงเป็น โลกที่มนุษย์สามารถข้ามพรมแดนของ
ประเทศและสามารถทะลุกาลเวลาได้ โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศในการ
ติดต่อสื่อสารในลักษณะที่ ไร้พรมแดน โดยโลกในสายตาของผู้ที่อาศัย
เทคโนโลยีจึงเป็นโลกใบเล็กและแคบที่สามารถ ติดต่อสื่อสารถึงกันได้ง่าย
และรวดเร็ว มีผลทำให้ประเทศต่างๆ ในโลกต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และ
มีความเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้น โลกที่เคยกว้างใหญ่ดูแคบลง ประชากร
ในประเทศที่อยู่ ห่างไกลกันสามารถติดต่อกันได้ภายในเวลาเสี้ยววินาที
ประดุจเป็นหมู่บ้าน (Global Village) ทำให้ ภูเขาและทะเลซึ่งเป็นพรมแดน
ธรรมชาติที่เคยเป็นอุปสรรคในการติดต่อไปมาหาสู่ระหว่างมนุษย์ได้ หายไป
จนกลายเป็น โลกไร้พรมแดน

จากข้อมูลสำนักงานอ้างอิงทางประชากร (Population Reference Bureau) แห่งประเทศ สหรัฐอเมริกา ได้รายงานว่ ในวัน
ที่ 1 มกราคม พ.ศ.2558 ประชากรโลกได้เพิ่มขึ้นเป็นกว่า 7,200 ล้าน
คน โดยประเทศที่มีประชากรมากที่สุดอันดับหนึ่ง ยังคงเป็นประเทศจีน
ที่มีจำนวนประชากรราว 1,300 ล้านคน ส่วนลำดับ 2 รองมาคือ
ประเทศอินเดีย 1,200 ล้านคน ส่วนสหรัฐฯ มีประชากรกว่า 320 ล้าน
คน โดยสหรัฐอเมริกา มีอัตราเด็กเกิดใหม่ 1 คนทุกๆ 8 วินาทีและมีผู้
อพยพเข้าเมืองใหม่ 1 คนทุกๆ 33 วินาที แต่ถ้านำอัตราการเสียชีวิต
และการเดินทางออกนอกประเทศมาคิดรวมด้วยแล้ว สหรัฐฯ มีอัตรา
การเพิ่มประชากรสุทธิ 1 คนต่อทุกๆ 16 วินาที (รวมชาวธุรกิจ:
ประชากรโลกเพิ่มขึ้น เป็นกว่า 7,200 ล้านคนต้อนรับปี 2558, 2558)

จากข้อมูลสำนักงานอ้างอิงทางประชากร (Population Reference Bureau) แห่งประเทศ สหรัฐอเมริกา ได้รายงานว่ ในวัน
ที่ 1 มกราคม พ.ศ.2558 ประชากรโลกได้เพิ่มขึ้นเป็นกว่า 7,200 ล้าน
คน โดยประเทศที่มีประชากรมากที่สุดอันดับหนึ่ง ยังคงเป็นประเทศจีน
ที่มีจำนวนประชากรราว 1,300 ล้านคน ส่วนลำดับ 2 รองมาคือ
ประเทศอินเดีย 1,200 ล้านคน ส่วนสหรัฐฯ มีประชากรกว่า 320 ล้าน
คน โดยสหรัฐอเมริกา มีอัตราเด็กเกิดใหม่ 1 คนทุกๆ 8 วินาทีและมีผู้
อพยพเข้าเมืองใหม่ 1 คนทุกๆ 33 วินาที แต่ถ้านำอัตราการเสียชีวิต
และการเดินทางออกนอกประเทศมาคิดรวมด้วยแล้ว สหรัฐฯ มีอัตรา
การเพิ่มประชากรสุทธิ 1 คนต่อทุกๆ 16 วินาที (รวมชาวธุรกิจ:
ประชากรโลกเพิ่มขึ้น เป็นกว่า 7,200 ล้านคนต้อนรับปี 2558, 2558)

โลกาภิวัตน์กับประชากรโลกร่วมสมัย

ประชากรที่เพิ่มขึ้น ในช่วงศตวรรษที่ 20 หรือช่วงแห่งยุค โลกาภิวัตน์ว่า ค.ศ.2000 ประชากรโลกได้ เพิ่มขึ้นสี่เท่าของจำนวนประชากร การเพิ่มจำนวนของประชากรเป็นผลพวงจากความก้าวหน้า ทางวิทยาศาสตร์หลายทศวรรษที่ทำให้อัตราการตายลดลงในทุกพื้นที่

เนื่องจากจำนวนประชากรเมื่อเพิ่มขึ้นนั้น จะก่อให้เกิดผลกระทบอย่าง มากกับ โลก ที่มีทรัพยากรเท่าเดิมและขนาดของ โลกก็มีได้ใหญ่เพิ่มขึ้น ตลอดทั้งเรายังไม่สามารถลงไป อยู่ใต้บาดาลหรือ ใช้ชีวิตอยู่บนอวกาศ บนดวงดาวอันไกลโพ้นได้อย่างที่จินตนาการไว้ ตั้งแต่ช่วงยุค สงครามเย็นก็ตาม

ในด้านการศึกษาประชากรในช่วงยุค โลกาภิวัตน์นั้น พบว่า โลกาภิวัตน์ได้ส่งผลต่อ จำนวน ประชากรอย่างเต็มอัตรา ทั้งนี้ด้านการเปลี่ยนแปลงทางประชากร อัน หมายถึง ภาวะประชากรที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งเมื่อพิจารณาในระดับ โลก การเปลี่ยนแปลง ทาง ประชากร จะเป็นผลมาจากการเกิดและการตายของคนใน โลก แต่หากพิจารณาใน ระดับภูมิภาค ทวีป หรือประเทศ การเปลี่ยนแปลงทางประชากรจะเป็นผลมาจากการเกิด การตาย และการย้ายถิ่นของ คนในแต่ละพื้นที่

สถานการณ์ความไม่เท่าเทียมกันของการเพิ่มขึ้นและลดจำนวนลงของประชากรโลก

จากผลการศึกษาสถิติจำนวนประชากร พบว่าการเพิ่มประชากรในพื้นที่หรือภูมิภาคต่างๆ ของโลกเป็นไปอย่างไม่เท่าเทียมกัน ในขณะที่ประชากรในประเทศพัฒนาแล้วมีอัตราเพิ่มที่ต่ำมากและประชากรของประเทศกำลังพัฒนาหรือด้อยพัฒนา เพิ่มขึ้นด้วยอัตราที่สูงถึง ถ้าอัตราเพิ่มประชากรเป็นรายทวีป ทวีปยุโรปเกือบจะเป็นศูนย์ คือไม่เพิ่มขึ้นเลย และบางประเทศในยุโรปมีอัตราเพิ่มตามธรรมชาติติดลบ คือ มีคนเกิดน้อยกว่าคน ตายในแต่ละปี

ทวีปแอฟริกา มีอัตราเพิ่มประชากรสูงที่สุด คือ รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ทวีปอเมริกาใต้ เอเชีย ออสเตรเลีย และภาคพื้นแปซิฟิก และอเมริกาเหนือ

เหตุที่ประชากรหลายๆประเทศลดต่ำลงเป็นเพราะวิถีชีวิตของผู้คนได้เปลี่ยนไป ผู้หญิงรุ่นใหม่มีสถานภาพสูงขึ้น ไม่ใช่เป็นเพียงแม่บ้าน ผู้หญิงรุ่นใหม่มีการศึกษาสูงขึ้น ออกไปทำงานนอกบ้าน และมีอิสระมากยิ่งขึ้น จึงมีสัดส่วนที่อยู่เป็นโสดสูงขึ้น แต่งงานช้าลง ประกอบกับสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป ปัจจุบันเกือบทุกสังคมจะรับรู้ข้อมูลข่าวสารจาก ภายนอกในเวลาอย่างรวดเร็ว พฤติกรรมของคนในสังคมทั่วโลกต่างถ่ายทอดเลียนแบบกันจนมีความแตกต่างกันน้อยลง ค่านิยมของการมีลูกมากและมีครอบครัวใหญ่ได้เปลี่ยนไปภาระในการเลี้ยงดูบุตร เพิ่มขึ้นในสังคมสมัยใหม่ และยิ่งในปัจจุบัน ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว และวิธีคุมกำเนิดแพร่หลายทั่วไป การไม่มีลูก หรือมีลูกเพียงจำนวนน้อยจึงกลายเป็นวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ ในเกือบทุกสังคม

สถานการณ์ประชากรโลกเข้าสู่ภาวะสังคมสูงอายุ

ปัจจุบันประชากรโลก ได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นเป็นลำดับ โดยการเปลี่ยนแปลงของประชากรโลก เกิดจากอัตราการเกิดและการตาย ซึ่งส่งผลกระทบเช่นเดียวกันในทุกประเทศทั่วโลก

ประชากรโลกนั้นมีแนวโน้มว่าจะมีวัยเด็กลดน้อยลง โดยจำนวนของประชากรสูงอายุมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น แสดงว่าโครงสร้างของประชากรได้เปลี่ยนแปลงเข้าไปสู่สังคมผู้สูงอายุซึ่งขณะนี้ยุโรปกลายเป็นภูมิภาค ที่มีผู้สูงอายุมากที่สุดในโลก โดยเฉพาะอิตาลี กรีซ เยอรมัน สวิสเซอร์แลนด์ หลายต่อหลายประเทศ จึงพยายามศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุมากขึ้น เพื่อพัฒนา ประเทศของตนให้มีคุณภาพกลายเป็น “สังคมผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ” ต่อไปในอนาคต

ประเทศจีน เป็นประเทศที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดในโลก และตามมาด้วยประเทศอินเดีย ส่วนประเทศไทยนั้นอยู่ในอันดับที่ 19 โดยมีประชากรจำนวน 60 ล้านคน (2539) องค์การสหประชาชาติได้ประเมินสถานการณ์ว่าปี พ.ศ. 2544- 2643 จะเป็นศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ หมายถึงการมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของ ประชากรรวมทั่วโลกและมีแนวโน้มว่าประชากรผู้สูงอายุเหล่านี้จะมีฐานะยากจน เป็นประเด็นท้าทาย ทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจที่แต่ละประเทศจะต้องมีแผนรองรับ

สถานการณ์ด้านประชากรของประเทศไทย

จากรายงานของจำนวนประชากรของประเทศไทย จีน (โสภิต หวังวิวัฒนา, 2556) นับตั้งแต่ จีนประกาศนโยบายลูกคนเดียว ตั้งแต่พ.ศ.2523 เพื่อ ควบคุมจำนวนประชากรไม่ให้ขยายตัวจนเร็วเกินไป และได้ผลในระดับหนึ่ง ผลกระทบเชื่อมโยงมากจากนโยบายลูกคนเดียว เนื่องจาก คนหนุ่มสาว ต้องแบกรับภาระ หนักในการดูแลสมาชิกในครอบครัวเพิ่มขึ้น และคาดการณ์กันว่า สัดส่วนผู้สูงอายุ วัย เกิน 65 ปี ของ จีนจะมีมากถึงร้อยละ 30 ภายในปี พ.ศ. 2593

ดังนั้น เมื่อรัฐบาลอนุญาตให้แต่ละครอบครัวสามารถมีลูกได้คนเดียว แน่แน่นอนว่า ถ้าเลือกได้ ทุกคนย่อมอยากได้ลูกชายไว้ก่อน แต่เนื่องจากไม่สามารถกำหนดได้ ก่อนเด็กจะปฏิสนธิ ดังนั้นเมื่อรู้ว่า ภรรยาท้อง สิ่งที่พ่อแม่จะทำได้คือ การทำให้รู้เพศลูกล่วงหน้าเพื่อตัดสินใจว่า จะเก็บเด็กไว้หรือไม่ หลายครอบครัว เมื่อรู้ว่า ท้องนี้เป็นลูกสาว ก็จะเลือกการแท้ง เพื่อหวังว่า ครั้งต่อไปได้ลูกชาย หากยังเป็นลูกสาวอีก ก็ใช้วิธีการเดิม เพื่อจะรอจนกว่าจะได้ลูกชาย สมความปรารถนา

สรุปได้ว่าข้อมูลด้านประชากรในประเทศไทยที่มีจำนวนมากที่สุดในโลกและมีสถิติที่ยังคง ต่อเนื่องมาโดยตลอดนั้น ตลอดทั้งยังพบความผันผวนด้านจำนวนประชากรที่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศหญิงและเพศชาย ที่ยังคงดำเนินอยู่นับได้ว่าเป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจยิ่งในด้านประชากร โลกในสังคมยุคโลกาภิวัตน์นี้

สถานการณ์ประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย

สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2558 (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.), 2558 : 6) รายงานถึงประเด็นประชากรที่ประเทศต่างๆ ในโลกกล่าวถึงกันมากในสหประชาชาติ 2000 นี้ ได้แก่ การสูงวัยของประชากร โครงสร้างอายุของประชากรโลกและของประเทศต่างๆ กำลังเปลี่ยนไป ในทิศทางที่มีอายุสูงขึ้น

ส่วนสถานการณ์การสูงวัยของประชากรอาเซียนในปี 2558 อาเซียนมีประชากรรวมทั้งหมด 630 ล้านคน เกือบครึ่งหนึ่งของประชากรอาเซียนอยู่ในประเทศอินโดนีเซีย โดยรวมแล้วอาเซียนมี ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปอยู่ประมาณ 59 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 9 ของประชากร ทั้งหมด

การวิจัยด้านผู้สูงอายุได้รับความสนใจอย่างจริงจัง เมื่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้กำหนดให้การสูงวัยของประชากรเป็นหนึ่งในประเด็นการวิจัยสำคัญ ตั้งแต่ราวปี 2550 และใน นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2555-2559) ได้กำหนดให้การวิจัยเรื่อง สังคมผู้สูงอายุเป็นหนึ่งใน 13 กลุ่มเรื่องวิจัยที่ควรมุ่งเน้น เมื่อ สำนักงานวิจัยแห่งชาติ มีนโยบายชัดเจน เช่นนี้ทำให้นักวิจัยในสาขาวิชาต่างๆ ตื่นตัวกันอย่างมากในการวิจัยด้านผู้สูงอายุ

สถานการณ์สังคมสูงอายุประเทศไทยในอนาคต

ตัวเลขจากการคาดประมาณประชากรของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้แสดงให้เห็นว่า อีก 10 ปีข้างหน้า ในปี พ.ศ.2566 ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ใน ประเทศไทยจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 14.1 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 21 ของประชากรทั้งหมด เท่ากับว่า ประเทศไทยจะกลายเป็น "สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์" และนับจากวันนี้ไปอีกเพียง 20 ปี ในปีพ.ศ.2576 ประเทศไทยจะมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากถึง 18.7 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 29 ของประชากรทั้งหมด

เรื่องการสูงวัยของประชากร จึงเป็นประเด็นเร่งด่วนที่รัฐจะต้องกำหนดนโยบายให้ชัดเจน เพื่อรองรับสังคมที่มีระดับการสูงวัยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มิฉะนั้นสังคมไทยในอนาคตจะกลายเป็น สังคมที่มีแต่ความทุกข์ยาก ชัดแจ้ง แย่งชิงทรัพยากร และอยู่กันอย่างไม่มีความสุข

โลกาภิวัตน์กับศตวรรษแห่งการเข้าใจในความแตกต่างของเจนเนอเรชั่น

แบ่งคนทำงานออกเป็น 3 กลุ่มตามช่วงอายุและคุณลักษณะเด่น

1. เบบี้บูมเมอร์ (Baby Boomer)

กลุ่มเจนเนอเรชั่นนี้ ครอบคลุมประชากรที่เกิดระหว่างปี ค.ศ. 1941-1960 (พ.ศ. 2484- 2503) หรือประมาณช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ปัจจุบันนี้ประชากรที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มเบบี้บูมเมอร์มี อายุประมาณ 53-72 ปี เนื่องจากประชากรกลุ่มนี้เติบโตมาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจไปสู่ยุค อุตสาหกรรม ความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการผลิต กระบวนการจัดการ การสำรวจธรรมชาติและอวกาศ เป็นต้น ซึ่งเป็นการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป และเป็นระบบ จึงส่งผลให้คุณลักษณะสำคัญของประชากรกลุ่มนี้ มีลักษณะนิสัยมุ่งมั่น กับการทำงาน นอกจากนี้กลุ่มเบบี้บูมเมอร์ยังเคารพกฎเกณฑ์ต่างๆ และมักปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

2. เจนเนอเรชั่น เอ็กซ์ (Generation X)

เจนเนอเรชั่น เอ็กซ์ เป็นกลุ่มประชากรที่เกิดระหว่างปี ค.ศ. 1961-1976 (พ.ศ. 2504-2519) ซึ่งในปัจจุบันมีอายุประมาณ 37-52 ปี มีอุปนิสัยชอบเสี่ยง ชอบทำอะไรใหม่ๆ สนใจเทคโนโลยีปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ดี มักท้าทายกฎเกณฑ์ต่างๆ โดยรวมแล้วประชากรกลุ่มเจนเนอเรชั่น เอ็กซ์ มักมองว่างานเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เท่านั้น จึงมักให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิต ครอบครัว และสัมพันธภาพในสังคมของตนเองด้วย จนสามารถสร้างสมดุลระหว่างการทำงานและชีวิตส่วนตัวได้ดี

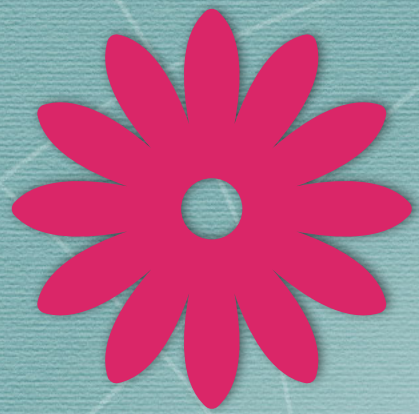
3. เจนเนอเรชั่น วาย (Generation Y)

กลุ่มคนรุ่นใหม่ที่เกิดอยู่ในเจนเนอเรชั่น วาย คือ กลุ่มประชากรที่เกิดตั้งแต่ ค.ศ. 1977-1992 (พ.ศ. 2520-2535) ปัจจุบันอายุประมาณ 21-36 ปี ประชากรกลุ่มนี้กำลังจะเป็นอัตรากำลัง หรือทรัพยากรบุคคลที่สำคัญขององค์กรต่างๆ ในยุคปัจจุบันและอนาคตอันใกล้ เนื่องจากประชากรในกลุ่มนี้เติบโต เรียนรู้ และใช้ชีวิตอยู่ในยุคที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูง และมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างมาก ดังนั้นคุณลักษณะ ทักษะ และพฤติกรรมของประชากรกลุ่มเจนเนอเรชั่น วาย จึงมี แนวโน้มที่คล้ายคลึงกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีซึ่งมีวงจรมุมเวียน ที่สั้นและรวดเร็ว

สรุป

ภูมิหลังของสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงตามพัฒนาการของสังคมโลกนับจากสมัยก่อนประวัติศาสตร์สู่ยุคประวัติศาสตร์ จวบจนดำเนินสู่โลกาภิวัตน์และก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 พบว่าสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงทั้งสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครองมาโดยตลอด ส่งผลให้เกิดความ สะดวกสบายกับมนุษย์ในปัจจุบัน ทั้งสิ่งที่เปลี่ยนโลกให้เล็กลงในปัจจุบัน เห็นจะไม่พ้น เรื่องของ เทคโนโลยีสารสนเทศที่เข้าถึงประชาชนภายหลังยุคดิสคราเมียน และสังคมโลกเคลื่อนเข้าสู่ยุค โลกาภิวัตน์ เมื่อปลายศตวรรษที่ 20 และนอกจากการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่รวดเร็ว แล้ว ยังพบว่าด้านจำนวนประชากรโลกนั้น เป็นเรื่องที่เราไม่สามารถมองข้ามผ่านได้ เนื่องจากสถิติของ จำนวนประชากรโลกทวีจำนวน มหาศาลและต่อเนื่อง

อย่างไรก็ดีความจำเป็นที่จะต้องรู้จักช่วงวัยที่แตกต่างอย่างมากในปัจจุบันเสมือนเอาใจ เขามา ใส่ใจเรานั้นก็ควรเป็นเรื่องที่ต้องศึกษา เรื่องของกลุ่มคนต่างๆ ตามเกณฑ์ช่วงอายุ หรือ ที่เรียกว่า เจนเนอเรชั่น (Generation) ที่แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ เบบี้บูมเมอร์ เจนเนอเรชั่น เอ็กซ์ และ เจนเนอเรชั่น วาย เพื่อประกอบการศึกษาประชากรโลก หากกลุ่มเจนเนอเรชั่น เหล่านี้ โคจรไป ประกอบกิจการหรือทำงานร่วมกันจะได้เข้าใจซึ่งกันและกัน

สมาชิกกลุ่ม

1. นายบรรหาร ปิมเขียว รหัส 013
2. นางสาวนารีรัตน์ นักกล้า รหัส 014
3. นางสาวแสงเดือน หิन्नก รหัส 015
4. นางสาวเกษร ศรีชมภู รหัส 079
5. นางสาววนิดา แก้วเทพ รหัส 081
6. นางสาวทิพย์วัลย์ พงษ์พยอม รหัส 082

